FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT MICHAEL B. ELMER

fremsat den 8. oktober 1996 *

Indledning

1. Efter Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter [1] (herefter »forordningen«) udbetales eksportrestitutioner for landbrugsprodukter i almindelighed, når det godtgøres, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område.

For visse landbrugsprodukter gælder der imidlertid forskellige restitutionssatser for forskellige tredjelande, og sådanne såkaldt differentierede eksportrestitutioner udbetales først, når der fremlægges bevis for toldbehandling i destinationslandet.

I denne sag har Polymeles Protodikio, Athen, Grækenland, forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af forordningen i relation til en konkret sag, hvor produktet er gået til grunde som følge af force majeure efter at have forladt Fællesskabets geografiske område, men inden dets ankomst til destinationslandet.

De relevante regler i forordningen

2. Forordningens niende, sekstende og syttende betragtning lyder således:

»visse eksportforretninger kan give anledning til misbrug; for at undgå sådanne misbrug bør der inden betalingen af restitutionen for disse eksportforretninger, foruden bevis for at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område, kræves bevis for, at produktet er indført til et tredjeland og efter omstændighederne faktisk er bragt i omsætning i det pågældende tredjeland.

...

* Originalsprog: dansk.

1 — EFT L 317, s. 1, som ændret senest ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 1180/87 af 29.4.1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 2730/79 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, EFT L 113, s. 27. Forordningen er nu afløst af Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87 af 27.11.1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, EFT L 351, s. 1.

i tilfælde af, at restitutionssatsen differentieres efter produkternes destination, må det sikres, at produktet er indført til det tredjeland eller et af de tredjelande, for hvilke restitutionen er fastsat ...

for at stille udførselsforretninger, for hvilke der ydes en restitution, der differentieres efter destination, lige med de øvrige udførselsforretninger, bør der hjemles betaling af den del af restitutionen, som beregnes på grundlag af restitutionens laveste sats, så snart eksportøren har ført bevis for, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område.«

Forordningens artikler 9, 10, 20, 21 og 22 lyder således:

»*Artikel 9*

1. Uden at dette i øvrigt berører bestemmelserne i artikel 10, 20 og 26, udbetales restitutionen kun, hvis der føres bevis for, at det produkt, for hvilket udførselstoldformaliteterne er blevet afsluttet, senest 60 dage efter dagen for afslutningen af disse formaliteter har:

— ...

— ... forladt Fællesskabets geografiske område i uforandret stand.

...

Artikel 10

1. Ud over at produktet skal have forladt Fællesskabets geografiske område, er udbetalingen af restitutionen betinget af, at produktet, medmindre det er gået til grunde under transporten som følge af force majeure, er indført i et tredjeland og i givet fald til et bestemt tredjeland:

a) når der er alvorlig tvivl om produktets faktiske destination, eller

b) når produktet kan tænkes genindført i Fællesskabet som følge af forskellen mellem det restitutionsbeløb, som anvendes for det udførte produkt, og den importafgift, som anvendes for et identisk produkt den dag, hvor udførselstoldformaliteterne afsluttes.

...

4. Såfremt produktet efter at have forladt Fællesskabets geografiske område går til grunde under forsendelsen som følge af force majeure, udbetales:

— ved differentieret restitution den i overensstemmelse med artikel 21 udregnede del af restitutionsbeløbet

— ved ikke-differentieret restitution det samlede restitutionsbeløb.

...

Artikel 20

1. I tilfælde af differentiering af restitutionssatsen efter destination er udbetalingen af restitutionen ved udførsel til tredjelande, for så vidt intet andet er fastsat i artikel 21, betinget af, at produktet er indført til det tredjeland eller et af de tredjelande, som restitutionen er fastsat for.

2. Produktet anses som indført, når toldformaliteterne ved overgang til fri omsætning i tredjelandet er afsluttet.

...

Artikel 21

1. Som fravigelse fra artikel 20 og med forbehold af anvendelsen af artikel 10 udbetales den nedenfor angivne del af restitutionen alt efter det enkelte tilfælde imidlertid, når der er ført bevis for, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område:

...

2. Stk. 1 finder kun anvendelse, dersom der for et bestemt produkt er fastsat en restitution for alle tredjelande:

...

Artikel 22

...

2. Når et produkt, der udføres under fremlæggelse af en eksportlicens eller en forudfastsættelsesattest med obligatorisk destinationsklausul, som følge af force majeure får en anden destination end den, for hvilken licensen eller attesten er udstedt, betales den restitution, som er gældende for produktets faktiske destination, efter ansøgning fra eksportøren, som fører bevis for tilfældet af force majeure og for produktets faktiske destination; denne bevisførelse bedømmes ved anvendelse af bestemmelserne i artikel 20.

...«

3. Af bilaget til Kommissionens forordning (EØF) nr. 229/81 af 29. januar 1981 om fastsættelse af eksportrestitutionerne for korn samt mel og grove gryn og fine gryn af hvede eller rug [2] fremgår følgende:

»...

Position i den fælles toldtarif	Varebeskrivelse	Restitutions-beløb
...	...	...
ex 11.01 A	Mel af blød hvede: — askeindhold fra 0 til 520:	
	— for eksport til USSR	...
	— for eksport til andre tredjelande ...	72,00
...	...	...

...«

2 — EFT L 26, s. 40.

Sagen for den nationale ret

4. I april 1981 solgte et græsk selskab 1 900 tons hvedemel til et selskab i Vietnam. Under søtransporten til Vietnam gik partiet til grunde ved skibets forlis 37 sømil vest for Port Saïd i Ægypten. Det sælgende selskab havde tegnet en forsikring mod tab af eksportrestitution som følge af haveri eller andre sørisici. Efter at have udbetalt erstatning til det sælgende selskab i henhold til denne forsikring har forsikringsselskabet, Astir AE (herefter »Astir«), ved den forelæggende ret anlagt sag mod den græske stat med påstand om betaling af 7 351 674 DR i eksportrestitution under henvisning til, at Astir er indtrådt i det sælgende selskabs krav på et tilsvarende restitutionsbeløb. Den græske stat har afvist at betale med den begrundelse, at der ikke er hjemmel hertil.

De præjudicielle spørgsmål

5. På denne baggrund har den nationale ret ved kendelse af 29. marts 1990, der er indgået til Domstolen den 3. april 1995, bestemt følgende:

»Efter kontradiktorisk sagsbehandling udsættes sagens endelige påkendelse, og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelægges De Europæiske Fællesskabers Domstol det spørgsmål, om artikel 10, stk. 4, jf. artikel 20 og 21 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 skal fortolkes således, at eksport af et landbrugsprodukt, nærmere bestemt af hvedemel, berettiger til restitution, når det eksporterede produkt efter at have forladt Fællesskabets geografiske område går til grunde under forsendelsen som følge af force majeure, og når der for det pågældende produkt er fastsat den samme restitution for alle tredjelande (uden for EØF), bortset fra Sovjetunionen, for hvis vedkommende der ikke er fastsat nogen restitution for hvedemel.«

Stillingtagen

6. Spørgsmålet om, hvorvidt et forsikringsselskab ved udbetaling af forsikringssummen til den forsikrede subrogerer i dennes krav, ses ikke reguleret af fællesskabsretten og henhører således under national ret.

7. Med det stillede spørgsmål ønsker den forelæggende ret i realiteten at få oplyst, om der er tale om differentieret restitution i tilfælde, hvor der er fastsat den samme restitutionssats for alle tredjelande med undtagelse af et enkelt tredjeland, for hvilket der ikke er fastsat nogen sats, jf. herved foranstående

skema over eksportrestitutioner, der for så vidt angår position ex 11.01 A, mel af blød hvede, blot indeholder en streg ud for teksten »for eksport til USSR« og således ikke fastsætter nogen sats for dette land.

Såfremt der ikke er tale om differentieret restitution, er der nemlig ret til restitution efter hovedreglen i forordningens artikel 9, der alene stiller krav om, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område.

Såfremt spørgsmålet imidlertid må besvares med, at der er tale om differentieret restitution, finder artikel 20 i forordningens afsnit 3, afdeling 2, om differentierede restitutioner anvendelse. Efter denne bestemmelse udbetales restitution først ved fremlæggelse af bevis for toldbehandling i destinationslandet. Efter artikel 21, stk. 1, er der dog mulighed for forudbetaling af den laveste restitutionssats. Denne bestemmelse finder imidlertid ifølge artikel 21, stk. 2, kun anvendelse, såfremt der er fastsat en restitution for alle tredjelande. Den forelæggende ret har således yderligere i dette tilfælde behov for at få at vide, om artikel 21, stk. 2, skal fortolkes således, at manglende fastsættelse af en sats (angivet ved: —) skal ligestilles med fastsættelse af en sats på nul, således at den i bestemmelsen anførte betingelse om, at der er fastsat en restitution for alle tredjelande, skal anses for opfyldt. Den forelæggende ret har desuden behov for at få at vide, om det kan tillægges betydning for udbetaling af restitution, at produktet, efter at have forladt Fællesskabets geografiske område, er gået til grunde som følge af force majeure.

Spørgsmålet om differentieret restitution

8. Astir har anført, at der kun kan være tale om differentieret restitution, når der er fastsat forskellige satser for flere lande. Når der overhovedet ikke er fastsat en sats, er der ikke tale om differentiering, men derimod om undtagelse fra retten til restitution for bestemte destinationer. En undtagelse har ikke samme mening som en differentiering. I det foreliggende tilfælde, hvor der var fastsat en restitution for alle lande og ingen for ét land, er der ikke tale om en differentiering, men om en undtagelse. Denne undtagelse finder ikke anvendelse, når produktet er gået til grunde som følge af force majeure. Den restitution, der gælder for alle lande, skal derfor betales.

9. Den græske regering har henholdt sig til en redegørelse fra Kommissionen, hvorefter det foreliggende tilfælde er omfattet af artikel 8, stk. 2, 2. afsnit, i Rådets forordning (EØF) nr. 2746/75 af 29. oktober 1975 om almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner for korn og om kriterierne for restitutionsbeløbets fastsættelse [3]. Denne bestemmelse giver hjemmel til at fastsætte regler om fravi-

3 — EFT L 281, s. 78.

gelse af reglen i artikel 8, stk. 2, 1. afsnit, hvorefter differentieret restitution udbetales, såfremt det godtgøres, at produktet har nået det bestemmelsessted, for hvilket restitutionen var fastsat. Den nævnte forordnings artikel 8, stk. 2, 2. afsnit, udgør således hjemmel for forordningens artikel 21.

10. Kommissionen har anført, at den manglende fastsættelse af en restitutionssats for Sovjetunionen i sin tid skyldtes en embargo. Formålet med ikke at fastsætte en restitutionssats var at sikre, at der ikke blev udbetalt støtte til eksport til Sovjetunionen. Manglende fastsættelse af en restitutionssats bør efter Kommissionens opfattelse sidestilles med en differentiering. Når der for hovedparten af tredjelande er fastsat en sats på 72 ECU, mens der for ét tredjeland ikke er fastsat nogen sats, foreligger der en differentiering af restitutionssatsen efter destination. Man kunne i og for sig have opnået det samme ved at fastsætte en sats på nul.

11. Kommissionen har under den mundtlige forhandling anført, at der foreligger ikke-differentieret restitution, når restitutionssatsen er ens for alle lande. Kommissionen har altid forstået manglende fastsættelse af en restitutionssats for et bestemt land således, at eksportører, der eksporterede til det pågældende land, ikke skulle modtage nogen restitution. Den laveste sats kan med andre ord også fremgå af manglende fastsættelse af en sats. Dette ses eksempelvis på et andet område i Kommissionens forordning (EØF) nr. 776/78 af 18. april 1978 om anvendelsen af laveste restitutionssats ved udførsel af mejeriprodukter og om ophævelse og ændring af visse forordninger [4]. Ottende betragtning i præamblen til denne forordning lyder således: »laveste restitutionssats forekommer ligeledes i forbindelse med ikke-fastsættelse af en restitution«. Der er således tale om differentieret restitution i den foreliggende sag, hvor der ikke var fastsat nogen restitution for Sovjetunionen.

12. På forespørgsel har Kommissionen under den mundtlige forhandling erklæret, at der dog er forskel på en streg og en sats på nul. For det første er nul en sats, og dette nul kan således fastsættes på forhånd. Udstedelse af et certifikat med en sats på nul giver eksportøren mulighed for at forsikre sig til denne sats i hele certifikatets gyldighedsperiode. Dette er særlig interessant i tilfælde af spændinger på verdensmarkedet, der kan medføre fastsættelse af eksportafgifter. Efter Kommissionens forordning (EØF) nr. 120/89 af 19. januar 1989 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportafgifter for landbrugsprodukter [5] rammes en forudfastsat restitution ikke af en senere eksportafgift, der opkræves på tidpunktet for afslutning af toldformaliteterne. For det andet omfatter Rådets forordning (EØF) nr. 565/80 af 4. marts 1980 om forudbetaling

4 — EFT L 105, s. 5.

5 — EFT L 16, s. 19, som ændret ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 1431/93 af 10.6.93 om ændring af forordning (EØF) nr. 120/89 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportafgifter for landbrugsprodukter, EFT L 140, s. 27.

af eksportrestitutioner for landbrugsprodukter [6] produkter, for hvilke der er fastsat en restitution på nul eller derover.

13. Jeg skal fremhæve, at forordningens artikel 9, stk. 1, bestemmer, at restitution kun udbetales, såfremt der føres bevis for, at produktet har forladt Fællesskabets område. Artikel 20, stk. 1, bestemmer, at det i tilfælde af differentiering af restitutionssatsen efter destination er en betingelse for udbetaling af restitution, at produktet er indført til det tredjeland eller et af de tredjelande, som restitutionen er fastsat for. Efter artikel 20, stk. 2, skal der fremlægges bevis for toldbehandling i destinationslandet. Det fremgår af niende og sekstende betragtning i præamblen til forordningen, at bestemmelsen i artikel 20, stk. 1, er begrundet i hensynet til at undgå misbrug. Såfremt der ikke gælder samme restitutionssats for alle tredjelande, er der således risiko for, at produktet videresendes til et land, for hvilket der gælder en lavere sats.

14. Efter min opfattelse består denne fare for misbrug ikke blot, når der er fastsat forskellige satser for flere lande, herunder satser på nul, men også når der for et eller flere lande overhovedet ikke er fastsat nogen sats. Der er således i begge tilfælde behov for reglen i artikel 20, stk. 1. Jeg finder derfor — på linje med Kommissionen, hvis forklaring om praksis ved udformningen af satser på nul og manglende fastsættelse af satser lægges til grund — at der foreligger differentieret restitution i tilfælde, hvor der er fastsat den samme restitutionssats for alle tredjelande med undtagelse af et enkelt land, for hvilket der ikke er fastsat nogen sats.

Fortolkning af artikel 21, stk. 2

15. Såfremt det antages, at der foreligger differentieret restitution, finder forordningens artikel 20 som anført anvendelse. Denne bestemmelse fraviges delvis af artikel 21, stk. 1, hvorefter der kan ske forudbetaling af en del af restitutionen, når der er ført bevis for, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område. Artikel 21, stk. 1, har sin baggrund i syttende betragtning i præamblen til forordningen, hvorefter der for at stille de udførselsforretninger, for hvilke der ydes en restitution, der differentieres efter destination, lige med de øvrige udførselsforretninger, bør hjemles betaling af den del af restitutionen, som beregnes på grundlag af restitutionens laveste sats, så snart eksportøren har ført bevis for, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område. Artikel 21, stk. 1, stiller ikke krav om, at produktet skal nå frem til destinationen. Såfremt bestemmelsen finder anvendelse, giver den således Astir krav på den laveste restitution. Efter artikel 21, stk. 2, finder stk. 1 imidlertid kun anvendelse, dersom der for et bestemt produkt er fastsat en restitution for

6 — EFT L 62, s. 5, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2026/83 af 18.7.1983 om ændring af forordning (EØF) nr. 565/80 om forudbetaling af eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, EFT L 199, s. 12.

alle tredjelande. Spørgsmålet er herefter, om manglende fastsættelse af en sats skal sidestilles med fastsættelse af en sats på nul, således at betingelsen i artikel 21, stk. 2, skal anses for opfyldt. I givet fald opstår der endvidere spørgsmål om, hvad den laveste restitution er.

16. Kommissionen og den græske regering har anført, at betingelsen i artikel 21, stk. 2, ikke er opfyldt i den foreliggende sag, idet der som følge af embargo ikke var fastsat nogen restitution for Sovjetunionen. Selv om det antoges, at manglende fastsættelse af en restitution svarede til fastsættelse af en restitution på nul, og betingelsen i artikel 21, stk. 2, således var opfyldt, ville der ikke kunne ske nogen forudbetaling efter artikel 21, stk. 1, idet denne bestemmelse foreskriver udbetaling af den laveste sats, der i dette tilfælde netop ville være nul. Det anførte følger af Domstolens dom i sag C-321/91, Tara Meat Packers [7].

17. Jeg skal fremhæve, at Domstolen i sag C-321/91, Tara Meat Packers, har taget stilling til tilsvarende spørgsmål i relation til Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87 af 27. november 1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter [8]. Denne forordning afløste den i nærværende sag omhandlede forordning og indebar dels en kodifikation af talrige ændringer, og dels en række tilpasninger heraf [9]. Den i nedenstående præmisser nævnte artikel 20 svarer indholdsmæssigt til forordningens artikel 21. Præmis 13-16 lyder således:

»Det bemærkes herved, at efter bestemmelserne i artikel 20, som i henhold til den trettende betragtning er begrundet i, at eksport af produkter, for hvilke der er fastsat differentieret restitution, bør ligestilles med anden eksport, kan en del af restitutionen endda betales, før det — efter de normale bestemmelser — er blevet godtgjort, at varerne faktisk har nået deres bestemmelsessted. (præmis 13)

Til gengæld for denne forskudsbetaling af en del af restitutionen, bestemmer artikel 20, stk. 2, for at sikre, at produkterne når den anførte destination, at betalingen ikke må overstige et restitutionsbeløb beregnet efter den laveste sats, som er minimumsbetalingen uden hensyntagen til, hvilket land der er den faktiske endelige destination. (præmis 14)

Det følger heraf, at et sådant system ikke kan anvendes under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, hvor der ikke var fastsat restitutionssatser for alle destinationer. (præmis 15)

7 — Dom af 25.5.1993, Sml. I, s. 2811.

8 — Nævnt i note 1.

9 — Jf. første betragtning i præamblen til Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87.

Denne konklusion er uundgåelig, selv om det antages, således som [Tara Meat Packers] har gjort gældende, at det forhold, at der ikke var fastsat nogen sats, svarer til, at der var fastsat en nulsats. I et sådant tilfælde ville den sats, der finder anvendelse, i hvert fald til alle eksportlande, blive nulsatsen, og eksportørerne ville derfor ikke være berettiget til noget forskud i henhold til artikel 20.« (præmis 16)

18. På baggrund af dommens præmis 15 må jeg konkludere, at manglende fastsættelse af en sats ikke kan ligestilles med fastsættelse af en sats på nul i relation til bestemmelsen i forordningens artikel 21 — og selv om den kunne, ville der højst kunne blive tale om at anvende nultaksten, således at eksportøren ikke ville være berettiget til forskud efter reglen i artikel 21, jf. dommens præmis 16. Dette indebærer, at der kun kan ske udbetaling af restitution efter reglen i artikel 20, der betinger udbetaling af, at produktet er indført til det tredjeland eller et af de tredjelande, som restitutionen er fastsat for.

Force majeure

19. Astir har gjort gældende, at det klart fremgår af forordningens artikel 10, stk. 4, at der altid udbetales en restitution, når et produkt som følge af force majeure går til grunde efter at have forladt Fællesskabets geografiske område. Udbetalingen er ikke begrundet i hensynet til gennemførelse af eksporten, men i hensynet til skadesløsholdelse af eksportøren, der er uden skyld i den manglende gennemførelse. Forordningen foreskriver i hvert fald ikke, at eksportøren er fuldstændig afskåret fra restitution, men indeholder blot bestemmelser om størrelsen heraf.

20. Kommissionen og den græske regering har anført, at der i tilfælde af differentieret restitutionssats kun kan ske udbetaling i overensstemmelse med artikel 21. Force majeure har således ikke indvirkning på betaling af restitutionsbeløb. Dette følger af Domstolens dom i sag C-321/91, Tara Meat Packers.

21. Den græske regering har under den mundtlige forhandling givet udtryk for, at det måske bør undersøges, om artiklerne 10, 20 og 21 i relation til force majeure-situationer skal fortolkes således, at der skal ske udbetaling af den laveste restitution, forstået som den lavest forekommende restitution over nul, på betingelse af, at det af de foreliggende oplysninger fremgår, at lasten på tidspunktet for undergangen var på vej mod et land, for hvilket der var fastsat en sats.

22. Jeg skal bemærke, at artikel 10, stk. 4, fastslår, at der for så vidt angår differentieret restitution i tilfælde af produktets undergang som følge af force majeure sker udbetaling af den i overensstemmelse med artikel 21

udregnede del af restitutionsbeløbet. Efter min opfattelse fastslår artikel 10, stk. 4, ikke noget, som for nærværende sags vedkommende ikke i forvejen følger direkte af artikel 21. Artikel 10, stk. 4, har formentlig alene til formål at fastslå, at artikel 21 også finder anvendelse i de særlige misbrugstilfælde, der er nævnt i artikel 10, stk. 1. Efter det oplyste foreligger ingen af disse særlige misbrugstilfælde i nærværende sag, og hverken artikel 10, stk. 1, eller artikel 10, stk. 4, der knytter sig til stk. 1, finder således anvendelse.

23. Selv om artikel 10, stk. 4, måtte finde anvendelse, kunne Astir efter min opfattelse ikke støtte nogen ret herpå. For så vidt angår differentierede restitutioner må bestemmelsen som anført antages at have til formål at fastslå, at artikel 21 også finder anvendelse i de særlige misbrugssituationer, der er nævnt i artikel 10, stk. 1. Artikel 10, stk. 4, fastlægger dermed indholdet af det force majeure-forbehold, der tages i artikel 10, stk. 1. Dette forbehold kan efter min opfattelse kun antages at have til formål at undtage de særlige misbrugssituationer fra de særlige krav, der ellers kan stilles i henhold til artikel 10, stk. 1. Der er derimod intet holdepunkt for at antage, at forbeholdet skulle have til formål at sikre udbetaling af restitutioner i videre omfang, end hvad der følger af forordningens almindelige regler.

24. Forordningen indeholder således heller ikke regler, hvorefter force majeure-tilfælde skal undergives en behandling, der afviger fra forordningens almindelige regler i artiklerne 9, 20 og 21. Det er i den forbindelse nærliggende at henvise netop til artikel 10, stk. 4, hvorefter der, for så vidt angår differentieret restitution, i tilfælde af produktets undergang som følge af force majeure, sker udbetaling efter den almindelige regel i artikel 21. Dette er da også, hvad Domstolen gjorde i sag C-321/91, Tara Meat Packers. Den i præmisserne citerede artikel 5, stk. 3, svarer til forordningens artikel 10, stk. 4. Præmis 17 og 18 lyder således:

»Med hensyn til den omstændighed, at varerne gik til grunde under forsendelsen som følge af force majeure, bemærkes, at i tilfælde af en differentieret restitution hjemler artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 3665/87 kun ret til betaling af den i overensstemmelse med artikel 20 indregnede del af restitutionsbeløbet.

Det følger heraf, at under omstændigheder som dem i hovedsagen, kan henvisningen til force majeure ikke påvirke betalingen af differentieret restitution.«

25. I den forbindelse må man være opmærksom på, at artikel 10, stk. 4, som ovenfor anført kun vedrører force majeure i de

særlige misbrugstilfælde, der er nævnt i artikel 10, stk. 1, og som ikke er aktuelle i denne sag.

Fællesskabslovgiver har ikke fundet det nødvendigt at tage forbehold om force majeure i artiklerne 20 og 21. Dette fremgår også modsætningsvis af artikel 22, der indeholder et udtrykkeligt force majeure-forbehold i relation til det særlige tilfælde, hvor produktet får en anden destination end forudset.

26. På denne baggrund må jeg konkludere, at force majeure ikke berettiger til en behandling, der afviger fra de almindelige regler i forordningen.

Forslag til afgørelse

27. Jeg foreslår på denne baggrund Domstolen at besvare spørgsmålet således:

Artiklerne 20 og 21 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter skal fortolkes således, at udførsel ikke berettiger til restitution, når det pågældende produkt efter at have forladt Fællesskabets geografiske område går til grunde under forsendelsen som følge af force majeure, og når der for det pågældende produkt er fastsat den samme restitution for alle tredjelande uden for Fællesskabet, bortset fra ét land, for hvis vedkommende der ikke er fastsat nogen restitution.